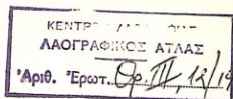

12
ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ
ΚΕΝΤΡΟΝ ΕΡΕΥΝΗΣ
ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΛΟΓΟΓΡΑΦΙΑΣ
ΑΝΑΓΝΩΣΤΟΠΟΥΛΟΥ 14
ΑΘΗΝΑΙ (136)

A!
ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟΝ
ΔΙΑ ΓΕΩΡΓΙΚΑ ΕΡΓΑΛΕΙΑ

ΚΑΙ ΚΑΤ' ΕΘΙΜΟΝ ΠΥΡΑΣ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΑΘΗΝΑΙ 1968
ΕΚ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ

Δεκέμβριος 1969 / Απρίλιος 1970

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

1. Ἐξεταζόμενος τόπος (χωρίον, κωμόπολις)... Λαχνηνᾶ.....
(παλαιότερον ὄνομα: Τσιλικιτσιλί), Ἐπαρχίας... Ξουφλίου,
Νομοῦ... Ἑβρου.....
2. Ὀνοματεπώνυμον τοῦ ἐξετάσαντος καὶ συμπληρώσαντος Κυριάκος
Διαφωτισταύλος... ἐπάγγελμα... Δημοδιδάσκαλος...
Ταχυδρομικὴ διεύθυνσις... Λαχνηνᾶ... Ξουφλίου.....
Πόσα ἔτη διαμένει εἰς τὸν ἐξεταζόμενον τόπον... 2.....
3. Ἀπὸ ποῖα πρόσωπα κατεγράφησαν αἱ παρατιθέμεναι πληροφορίες:
α) ὄνομα καὶ ἐπώνυμον... Ἀθανάσιος... Κακαλῆς.....

ἡλικία... 59... γραμματικαὶ γνώσεις... Ἀνάφοιτος.....
... Δημοτικός... τόπος καταγωγῆς... Λαχνηνᾶ.....

β) Σταύρος... Τσιλικιτσιλί... Ἑβρου... Τσιλικιτσιλί... Λαχνηνᾶ... Ξουφλίου... Ἑβρου...

Α'. α'. ΤΑ ΓΕΩΡΓΙΚΑ ΚΤΗΜΑΤΑ ΠΡΟ ΤΟΥ 1920

- 1) Ποῖαι ἀγροτικαὶ περιοχαὶ προωρίζοντο διὰ σποράν καὶ ποῖαι διὰ
βοσκήν ποιμνίων; Τὸ ἤμισυ τῆς σημερινῆς καλλιεργουμένης
γῆδος καὶ ὀρεινῆς περιοχῆς διετίθετο διὰ βοσκήν ποιμνίων.
Ὑπῆρχον αὗται χωρισταὶ ἢ ἐνηλλάσσοντο κατὰ χρονικὰ διαστή-
ματα; Ὑπῆρχον χωρισταὶ καὶ μόνον......
- 2) Εἰς ποίους ἀνήκον ὡς ἰδιοκτησίαι; α) εἰς φυσικὰ πρόσωπα,
δηλ. εἰς τοὺς χωρικοὺς· β) εἰς γαιοκτῆμονας (Ἕλληνας ἢ ξένους, ὡς
π.χ. Τούρκους)· γ) εἰς Κοινότητας· δ) εἰς μονὰς κλπ. ....
Εἰς φυσικὰ πρόσωπα ἢ καλλιεργητοὺς ἕκαστος.
οἱ βοσκότοποι ὡς τὴν Κοινότητα.
- 3) Ὁ πατὴρ διατηρεῖ τὴν περιουσίαν του συγκεντρωμένην καὶ μετὰ τὸν
γάμον τῶν τέκνων του, διανεμομένης ὑπ' αὐτῶν μετὰ τὸν θάνατόν
του; Ἄν.... τῶν 1948 ἠέριον καὶ ἐπέθετο ὁ πατὴρ με-
ράζει τὴν περιουσίαν του μετὰ τὸν γάμον τῶν τέκνων του.

β'. 1) Οἱ κάτοικοι ἀσχολοῦνται μόνον εἰς τὴν γεωργίαν ἢ μόνον εἰς τὴν κτηνοτροφίαν ; ἢ συγχρόνως εἰς ἀμφοτέρας, δηλ. τὴν γεωργίαν καὶ τὴν κτηνοτροφίαν ; .....
..ἀσχολεῖσθαι... καὶ... εἰς... τὴν... γεωργίαν... καὶ... εἰς... τὴν κτηνοτροφίαν...

2) Οἱ τεχνῖται (δηλ. οἱ βιοτέχναι) ἀσχολοῦνται ἐν παρέργῳ καὶ εἰς τὴν γεωργίαν ; .....
...Ναί...

γ'. 1) Εἰς τὰ μεγάλα κτήματα : τῶν γαιοκτημόνων (τσιφλικούχων), τῶν μοναστηρίων ποῖοι ἐργάζοντο εἰς αὐτά ; καὶ ὑπὸ ποίους ὄρους ὡς ἄτομα ἢ μὲ ὀλόκληρον τὴν οἰκογένειάν των ; .....
..Δὲν... ἐμίσταντο... τοιαῦτα... εἰς... κτήματα...

2) Πῶς ἐκαλοῦντο οὗτοι ; (κολλῆγοι, σέμπροι, μισακάτορες, σημα-κατόροι κλπ.) .....
...Ποία ἦτο ἡ κοινωνικὴ των θέσις ; ...

3) Ποία ἦτο ἡ ἀμοιβὴ των ; (εἰς εἶδος ἢ εἰς χρήμα) ; .....
...ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ...

4) Ἐχρησιμοποιοῦντο καὶ ἐργάζαι ; ἐποχικῶς, δηλ. διὰ τὸ θέρισμα, τὸ ἀλώνισμα, τὸν ταυγητὸν ἢ δι' ὅλον τὸν χρόνον ; Ἐπὶ ποῦ προήρχοντο οὗτοι ; ἦσαν ἄνδρες μόνον ἢ καὶ γυναῖκες ; ποίαν ἀμοιβὴν ἐλάμβανον ; ἡμερομίσθιον εἰς χρήμα ἢ εἰς εἶδος ; .....
.....
.....

5) Ἐχρησιμοποιοῦντο καὶ δοῦλοι (ὑπηρέται) ἢ δοῦλαι ; Ἐὰν ναί, ἀπὸ ποίους τόπους προήρχοντο ; .....
.....
.....

6) α) Οἱ νέοι καὶ αἱ νέαι τοῦ τόπου ποῦ ἐπῆγαιναν δι' ἀνέυρεσιν ἐργασίας ; .....
.....
.....

β) Ἐπῆγαιναν ἐποχικῶς : ὡς ἐργάται ..... ἢ ὡς τεχνῖται κτίσται, γύφτοι (σιδηρουργοί), βαφεῖς (μπογιατζήδες), παραματευτάδες (ἐμποροὶ) κλπ. ; .....
.....
.....

δ'. 1) Πώς ἐλιπαίνοντο παλαιότερον τὰ χωράφια: με ζωϊκὴν κόπρον (βοῶν, αἰγοπροβάτων κλπ.), φυτικὴν (με καυσίν: α) τῆς καλαμῖδος μετὰ τὸν θερισμόν, β) τῶν θάμνων κλπ.) ἢ με κάλυψιν (παράχωμα) χλόης (τριφυλλιοῦ, λαθουριοῦ κλπ.) δι' ὀργώματος; ....
Μόνον με ζωικήν κ. κόπρον.

2) Πότε ἐγινε τὸ πρῶτον χρῆσις χημικῶν λιπασμάτων εἰς τὸν τόπον σας; ..... Τὸ 1936

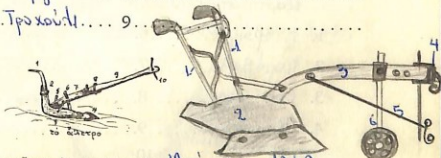
ε'. Ἀπὸ πότε χρησιμοποιοῦνται: τὸ σιδηροῦν ἄροτρον καὶ αἱ γεωργικαὶ μηχαναὶ εἰς τὸν τόπον σας; .. Τὸ σιδηροῦν ἄροτρον ἀπὸ τοῦ 1928. Αἱ γεωργικαὶ μηχαναὶ ἀπὸ τοῦ 1936

1) Σιδηροῦν ἄροτρον (τύπου αὐτοῦ, δηλ. μονόφτερο, δίφτερο κλπ.). Εἰς ποῖα κτήματα ἐχρησιμοποιεῖτο (ἢ χρησιμοποιεῖται) κάθε τύπος; Ποῖος κατεσκεύαζε τὸ ἄροτρον τοῦτο ἢ ἀπὸ ποῦ ἐγίνετο ἡ προμήθεια αὐτοῦ; .. Τὸ μονόφτερο ἐχρησιμοποιεῖτο ἐν ἐλαφροῦ ἔδαφιν. τὸ δὲ δίφτερο εἰς κατεφύρα. ἔδαφιν.

Ἡ προμήθεια ἐγένετο ἀπὸ ἐργαστασίον τοῦ Βόλου (Κ. Γκιλιφάνη)

Παραθέσατε σχεδιαγράφημα (ἢ φωτογραφίαν) ἐκάστου τύπου σιδηροῦ ἄρότρου με τὰς ἀντιστοιχοῦς ὀνομασίας τῶν μερῶν αὐτοῦ, ὡς τοῦ κατωτέρω παρατιθεμένου.

1. Χερσὶν	4. Τσιαγρὰζι	7.	10. ....
2. Ξωίδι	5. Βέρχα	8.	
3. Ξαβύρι	6. Τροχὸν	9.	

- 2) Τρακτέρ (ἀπὸ πότε εἶναι ἐν χρήσει;) .. Ἀπὸ τοῦ 1949
- 3) Μηχανὴ θερισμοῦ .. Ἀπὸ τοῦ 1949

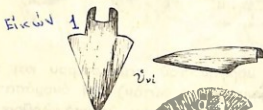

(Εάν υπάρχουν διαφοραί, δύνασθε νὰ μεταβάλετε τὴν ἀνωτέρω ἀρίθμησην).

- 4) Τὸ ὕνι. Τὸ ὕνι τοῦ ξυλίνου ἀρότρου ἦτο (ἢ εἶναι) μιᾶς μορφῆς διὰ τὴν ἀροτρίασιν ὅλων τῶν εἰδῶν τῶν χωραφιδῶν ; δηλ. τῶν χωματερῶν (λιβάδια, κῆποι) καὶ τῶν πετρωδῶν. - Ἰχνογραφήσατε ἢ φωτογραφήσατε τὸ ἐν χρήσει ὕνι (ἢ τὰ ἐν χρήσει, ἐὰν εἶναι διαφόρων τύπων) καὶ σημειώσατε τὴν χρήσιν ἐκάστου.

...Τὸ ὕνι ἦτο μιᾶς μορφῆς δι' ὅλα τὰ εἴδη τῶν χωματῶν, ὡς ἢ κατωτέρω εἰκὼν 1.....

- 5) Ποῖον τὸ σχῆμα τῆς σπάθης τοῦ ἀρότρου;.....

6) Ἦτο (ἢ εἶναι) κατασκευασμένη ἐκ ξύλου ἢ σιδήρου;

- 7) Ἔργαλεια διὰ τὴν κατασκευὴν καὶ ἐπιδιόρθωσιν τοῦ ἀρότρου (π.χ. σκεπάρνι, πριόνι, ἀρίδι, ἀρνάρι, ξυλοφαί κλπ.).....

..Σκεπάρνι, πριόνι, ἀρίδα, ξυλοφαί... καὶ σκεπάρνι.....

- 8) α) Διὰ τὸν ἄροτον (ζευγάρισμα, ὄργωμα) ποῖα ζῶα ἐκρησιμο-
ποιοῦντο (ἢ χρησιμοποιοῦνται): βόες ἢ ἄλλο ζῶον, δηλ.
ἵππος, ἡμίονος, ὄνος. *ἔκρησιμοποιῶντο. καὶ χρησιμοποιοῦνται*
βοές.
β) Ἐκρησιμοποιοῦντο (ἢ χρησιμοποιοῦνται) διὰ τὸ ὄργωμα δύο
ζῶα ἢ ἓν; ... *Π.Δ.Ν.Τ.Δ.Τ.Ε. Ε.Ν.Δ.* .....
- 9) Διὰ τὸ ζευγάρισμα μὲ δύο ζῶα ἦτο (ἢ εἶναι) ἀναγκαῖος ὁ ζυγός ;

... *ἠ.ἀ.λ.ι.ε.τ.α.* .....

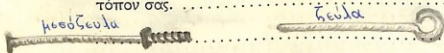

Σχεδιάσατε τὴν μορφήν τοῦ παλαιότερου καὶ τοῦ σημερινοῦ
ζυγοῦ (ἢ φωτογραφήσατε αὐτὸν) καὶ ὀνομάσατε τὰ διάφορα
μέρη καὶ ἐξαρτήματα αὐτοῦ. (π.χ. λουριά, λούρα, ζεύγες, πιζεύ-
λια κλπ.).

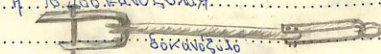
ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

1. ζεύγος
2. ἠ.ἀ.λ.ι.ε.τ.α.
3.

- 10) Σχεδιάσατε ἰδιαίτερος τὴν μορφήν τῶν ζευλῶν τοῦ ζυγοῦ εἰς τὸν
τόπον σας.

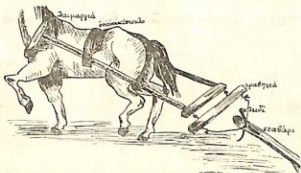
- 11) Πῶς λέγεται εἰς τὸν τόπον σας ὁ κρίκος ἐκ σιδήρου, ξύλου ἢ σχοινίου,
ὁ ὁποῖος τοποθετεῖται εἰς τὸν ζυγὸν (πολλαχοῦ: λούρα, κουλλούρι),
προσδένεται δὲ εἰς αὐτὸν τὸ ἄροτρον διὰ τὸ ὄργωμα; (Σχεδιάσατε
αὐτόν). *ἔκρησιμοποιῶνται. ἠ.ἀ.λ.ι.ε.τ.α. ἢ.ἀ.λ.ι.ε.τ.α. καὶ ἠ.ἀ.λ.ι.ε.τ.α.*
ἢ.ἀ.λ.ι.ε.τ.α. καὶ ἠ.ἀ.λ.ι.ε.τ.α.

- 12) Ἀπὸ πότε γίνεται τὸ ὄργωμα δι' ἐνὸς ζώου; ...

Πῶς γίνεται ἡ ζεύξις του (τὸ ζέψιμον) εἰς τὸ ἄροτρον; ...

Περιγράψατε και σχεδιάσατε (ή φωτογραφήσατε) την σκευήν, την οποίαν φέρει τὸ ἄλογον ἢ ἄλλο ζῷον διὰ νὰ προσδεθῇ εἰς αὐτήν τὸ ἄροτρον.....

ζ'. Ἀροτρίασις (ὄργωμα) καὶ σπορά.

α) Ποῖος ὥργωνε παλαιότερον (ἢ σημερινόν); 1) ἄνδρας (ὁ ἰδιοκτήτης τοῦ ἀγροῦ ἢ ἄλλος); 2) γυναῖκα; 3) ὑπηρετὴς. Σημειώσατε ποῖα ἢ συνήθεια εἰς τὸν τόπον σας.....

...Τὸ ὄργωμα γίνεται μὲν ἀπὸ ἄνδρας ἐν ἀλωεῖα
...τῶν ἀνδρῶν γίνεται καὶ ἀπὸ γυναικας.....

β) 1) Περιγράψατε λεπτομερῶς, πῶς γίνεται τὸ ζεύξιμον τῶν βοδιῶν (ἢ τοῦ βοδιοῦ, τοῦ ἀλόγου) εἰς τὸ ξύλινον ἄροτρον. (Παραθέσατε, εἰ δυνατόν, καὶ φωτογραφίαν).....

...ἀπὸ χρησιμοποιοῦται πλέον τὸ ξύλινον ἄροτρον.....

2) Πῶς γίνεται τὸ ζεύξιμον εἰς τὸ σιδηροῦν ἄροτρον. Προσδένεται τὸ ἄροτρον ἐπὶ τῶν δοκῶν ἐξήλου, τὸ ἄροτρον εὐρακῶν. οἱ δύο ἐξευχόμενοι βόες.....

3) Πῶς κατευθύνει ὁ γεωργὸς τὰ ζευγμένα ζῶα (ἢ τὸ ζῶον) κατὰ τὸ ὄργωμα μετὰ σχοινί, τοῦ ὁποῖου τὰ ἄκρα ἔχουν δεθῇ εἰς τὰ κέρατα τῶν ζῶων ἢ ἄλλως; (Περιγραφή καὶ σχεδίασμα ἢ φωτογραφία).
...Μὲ σχοινί τὸ ἄροτρον προσδένεται εἰς τὴν κεφαλὴν τῶν ζῶων συνήθως ἢ ὑπὲρ τῶν ἐκράντων.....

- 4) Σχεδιάσατε πώς ἔγινετο παλαιότερον (ἐπίσης πώς γίνεται σήμερον) τὸ ὄργωμα. Ὁργώνεται τὸ χωράφι με ἀνοιγομένης αὐλακας (αὐλακίες) κατ'εὐθείαν γραμμὴν, ὡς τὸ κατωτέρω σχεδιάγραμμα(α);

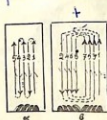
.....
.....

ἢ ὀργώνεται περιφερειακῶς ὡς εἰς τὸ σχεδιάγραμμα (β);

Ὁργώνεται περιφερειακῶς ὡς τὸ σχεδιάγραμμα (β).....

Ὁργωμα «Κυλάκ».

Χωρίζεται ἓνα αὐλάκι καὶ με
κέντρω αὐτὸ ὀργώνεται τὸ
χωράφι (εἶς τὴν 3)

Σημειώσατε μετὰ τὸ σημεῖον τοῦ σταυροῦ, ποῖον ἐκ τῶν ὀργωμάτων τούτων (α, β) εἶναι ἐν χρήσει εἰς τὸν τόπον σας. Ἐὰν ὑπάρχῃ ἄλλος τις τρόπος ὀργώματος σχεδιάσατε καὶ περιγράψατε αὐτόν.

5) Ἡ σπορὰ καὶ τὸ ὄργωμα τοῦ ἀγροῦ ἔγινετο (ἢ γίνεται ἀκόμη) εἰς λωρίδας (δηλ. σπορὴς ἢ σπορίες, ντάμιες, σιασιές, μεσοδράβες κ.λ.π.); ... ἢ ὁργωμὰ καὶ τὸ ἄργωμα ... γίνεται μετὰ ... σπορὴς.....

Πῶς ἔχωρίζετο ἡ λωρίς (ἢ σποριά); με αὐλακίαν; .....

... ἢ ἀλλίως με αὐλακίαν καὶ ἑσπινίως με ἄλλα σημάδια.

- 6) Ποῦ ὑπάρχει ἡ συνήθεια νὰ γίνεται ἡ σπορὰ τοῦ σίτου καὶ ἄλλων δημητριακῶν μόνον με σκαπάνην, δηλ. νὰ μὴ χρησιμοποιεῖται ἄροτρον; .....

- 7) Ποῖοι τρόποι ἢ εἶδη ὀργώματος (ἀροτριάσεως) ἦσαν ἐν χρήσει παλαιότερον (ἢ σήμερον). Δηλ. ἡ διανομὴ τῶν αὐλάκων μετὰ τὸ ὕψος, πλαγίως, βαθιὰ κλπ. ....

Εἰς ποῖα ὀργώματα (σποράς) γίνεται χρῆσις τῶν τρόπων τούτων ἢ ἄλλων. .... Τὸ φθινόπωρον ὀργώματα γίνονται βέλτιστα.

γ) Ἀροτρίασεις (ὀργώματα) τοῦ ἀγροῦ πρὸ τῆς σποράς :

1) Διὰ τὴν σποράν δημητριακῶν. Πόσα ὀργώματα ἐγίνοντο (ἢ γίνονται) καὶ πότε, δηλ. κατὰ ποίαν χρονικὴν περίοδον. Πῶς λέγονται (ὀνοματολογία) τὰ ὀργώματα αὐτά π.χ. καλλουργία, διβόλισμα, γύρισμα κλπ. ... Μέχρι τῆς γαϊκάνεως τῆς κρίσεως τῶν λιπαρῶν (έτος 1949) ἐγίνοντο δύο ὀργώματα καὶ κατόπιν ἐγίνετο ἡ κρηφή. Τὸ δεύτερον ὄργωμα λέγεται δευτέρωμα. Τὸ πρῶτον ὄργωμα ἐγίνετο ἀρχῆς τοῦ ἰουλίου καὶ τὸ δεύτερον ἀρχῆς Σεπτεμβρίου.

2) Διὰ τὸ φύτευμα κηπευτικῶν. (Απαντήσατε ὁμοίως, ὡς ἀνωτέρω)

Γίνονται διὰ ὀργώματα πέντε φθινόωρον μετὰ τὴν συγκομιδὴν καὶ ἐν τῇ αὐτῇ.

3) Ἐπὶ πόσα ἔτη δέον νὰ ἀφεθῇ ἀσπαρτὸν τὸ χωράφι, δηλ. εἰς ἀγρὰνάπαυσιν, διὰ νὰ σπαρθῇ κατόπιν σιτάρι ἢ ἄλλο δημητριακόν...

Γίνεται κατ' ἔτος ἐκκληρὶ καλλιέργειας (ἀμφισπάρει) διὰ ρυθιρρίζων καὶ ἐμπλουτιζόν φυτῶν.

4) Πόσα ὀργώματα γίνονται διὰ καθὲ εἶδος καλλιέργειας (σίτου, κριθῆς, ἀραβοσίτου, ψυχανθῶν, κηπευτικῶν εἰδῶν κλπ.) καὶ κατὰ ποίαν ἐποχὴν; Ἡρά τῆς σποράς γίνεται ἐν μόνον ὀργωμα.

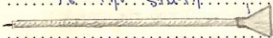
Διὰ τὰ κηπευτικά δύο
5) Ποῖα ἐργαλεῖα ἢ σκεύη χρησιμοποιοῦνται: α) κατὰ τὴν σποράν. π.χ. τὸ δισάκι εἰς αὐτὸ περιέχεται ὁ σπόρος καὶ ἐξ αὐτοῦ λαμβανόμενος διασκορπίζεται ἐπὶ τοῦ ἐδάφους ; .....

Ὁ... τ.ε.ν.ε.κ.ε.ς (Λωκροὶ, δηρῶν, δοκῶν) .....

β) Μὲ ποῖα γεωργικὰ ἐργαλεῖα (ἢ τυχὸν ἄλλα μέσα): 1) καθαρίζονται: τὸ ποδάρι, τὰ φτερά (παρούτια) κ.ἄ. καὶ τὸ ὕνι κατὰ τὴν ἀροτρίασιν (ὀργωμα, ἀλέτρισμα, κάμωμα κλπ.) ἀπὸ τὸ χῶ-

μα ἢ τὰ χόρτα, ριζίδια, τὰ ὅποια κολλῶνται εἰς αὐτά. Μὲ ἑλλειψοειδῆ σιδηρᾶν ράβδον, ἢ ὅποια ἔχει τοποθετηθῇ εἰς τὸ ἐν ἄκρον τοῦ βουκέντρου ἢ μὲ ἄλλον τρόπον ; .....

Μ.κ. Τὴν Σιδή. .... Ι. Ξιλοσίδερο.....

2) Γίνεται μετὰ τὸ ὄργανον ἰσοπέδωσις τοῦ χωραφιοῦ (σβάρνισμα, διβόλισμα); Ἡ... ἰσοπέδωσις... γίνεται μὲ τ.ἡ. σβάρνικα.

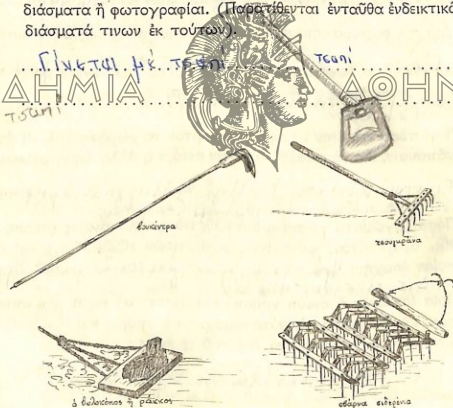
3) Ἡ σκαφή μερῶν τοῦ ἀγροῦ ποὺ δὲν ἔχουν ὀργωθῇ (μὲ σκαλίδα, τσαπὶ κ. ἄ.); Νὰ γίνῃ εἰς τὴν θέσιν τῶν ὡς ἄνω (1-3) ἐρωτημάτων περιγραφή ἐκάστου ἐν χρήσει ἐργαλείου καὶ νὰ παρατεθοῦν σχεδιάσματα ἢ φωτογραφίαι. (Παρατίθενται ἐνταῦθα ἐνδεικτικῶς σχεδιάσματά τινων ἐκ τούτων).

...Γίνεται μὲ τσάπη...

τσάπη

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

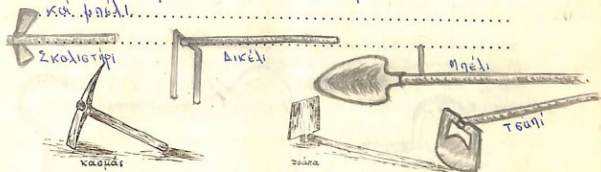
ΑΘΗΝΩΝ

γ) Ἐργαλεῖα διὰ σκάψιμον καὶ σκάλισμα τοῦ ἀγροῦ ἢ τοῦ κήπου· π.χ. ὁ κασμάς, ἡ τσάπα κ.ἄ. (Σημειώσατε τὸ ὄνομα, τὴν χρῆσιν

ἐκάστου καὶ παραθέσατε ἰχνογράφημα ἢ φωτογραφίαν) .....

..μηέ, σκολιστήρι, τσαλι, δικέλι, κασμά, τσαγι
..καί, φρέζι...

- 6) Ποῖα πρόσωπα βοηθοῦν τὸν ζευγολάτην (ἢ ζευγὰν) εἰς τὸ ὄργωμα καὶ πῶς καλοῦνται οἱ βοηθοὶ οὗτοι ὡς καὶ αἱ ἐργασίαι πού ἐκτελοῦν

- 7) Ποῖα χωράφια ἐκαλλιεργοῦντο (ἢ καλλιεργοῦνται) διὰ τὴν σποράν ὀσπρίων. Πῶς ἐγένετο ἡ σπορά καὶ ἡ καλλιέργεια ἐκάστου εἴδους...

...Χρησιμοποιοῦνται τὸ χωράφι καὶ τὴν ἡλιανήν. ὀσπρίων...
...καὶ τὴν ὀσπρίων καὶ φρέζι...
...Γραμμική σπορά (φρέζι) καὶ τσαλι...
...Πεταχτή σπορά (φρέζι)...

- 8) Ποῖα χωράφια ἐκαλλιεργοῦντο (ἢ καλλιεργοῦνται) διὰ τροφὰς τῶν ζώων π.χ. ρόβη, σανόν, τριφύλλι κ.ά. ...Καλλιέργειαν μόνον...
...τὸ τριφύλλι... ἔως τὴν ἡλιανήν καὶ ὀσπρίων...
...τὸ ἡλιανήν... ἔως τὴν ὀσπρίων...
...τὸ ὀσπρίων... ἔως τὴν ὀσπρίων...

- 9) Πῶς ἐγένετο πρὸ τοῦ 1920 (ἢ σήμερον) ἡ καλλιέργεια τῶν γεωμήλων ἐσπέρνοντο ἢ ἐφυτεύοντο εἰς αὐλάκια ἢ πρασιές (βραγιές) καὶ ἄλλως. ...Σπέρνοντο... ἔως...
...αὐλάκια...

Β'. ΘΕΡΙΣΜΟΣ

α. Ἔργαλεῖα θερισμοῦ.

- 1) Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον ἐθερίζοντο παλαιότερον τὰ δημητριακά. (Παραθέσατε τὸ ὄνομα καὶ ἰχνογράφημα ἢ φωτογραφίαν αὐτοῦ)

π.χ. με τὸ δρεπάνι, τὸ μαχαίρι κλπ.) .....
 .... Μέ. δρεπάνι .....

Ἐὰν ἦσαν (ἢ εἶναι ἀκόμη ἐν χρήσει) διαφόρων εἰδῶν δρεπάνια ἢ ἄλλα μέσα θερισμοῦ, παρακαλοῦμεν νὰ τὰ περιγράψετε· ἐπίσης νὰ σχεδιάσετε τὰ ἐργαλεῖα ἢ νὰ τὰ φωτογραφήσετε.....

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

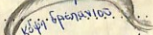
ΑΘΗΝΩΝ

- 2) Μὲ δρέπανα ἢ μὲ ποῖα ἄλλα ἐργαλεῖα (π.χ. κόσσες) ἐθερίζοντο (ἢ θερίζοντα) τὰ χόρτα (π.χ. τὸ τριφύλλι κλπ.) διὰ τροφὴν τῶν ζώων· (βλ. παράδειγμα εἰς τὴν κατωτέρω εἰκόνα). Μέ. κόσσα...

- 3) Ἡ λεπίς (δηλ. ἡ κόψη) τοῦ δρεπανιοῦ ἢ ἄλλου θεριστικοῦ ἐργαλείου ἦτο ὁμαλὴ ἢ ὀδοντωτή; (Σχεδιάσετε αὐτήν).....

... ἦτο ὀδοντωτή .....

- 4) Πῶς ἦτο κατσκευασμένη ἡ χειρολαβὴ του· (σχεδιάσετε ἢ φωτογραφήσετε αὐτήν). Ὁ σιδηροῦς σκελετὸς πῶς ἐλέγετο;.....

... ἡ χειρολαβὴ ἦτο ξύλινη .....

- 5) Ποιος κατεσκεύαζεν αὐτὰ τὰ θεριστικά ἐργαλεῖα (π.χ. τὰ δρεπάνια κ.ά.) ἡ γὰρ ἔστιν τοῦ ἐκ... τοῦ ἡμαρῖου ἢ καὶ κατεσκεύαζον... αὐτὰ... οἱ ἐκκλησίουι... δημαρχοί.....
- 6) Ἦτο παλαιότερον (ἢ εἶναι ἀκόμη) ἐν χρήσει καὶ ὁ θερισμὸς μὲ τὰς χεῖρας, δηλ. δι' ἐκρίζωσεως καὶ ὄχι διὰ κοπῆς τῶν δημητριακῶν ἢ ὀσπρίων (π.χ. τῆς κριθῆς, τῶν ρεβιθῶν) ἢ τροφῶν τῶν ζώων (τῆς ρόβης κλπ.) ... τὰ ὄσπρια... συλλέχοντες δι' ἐκρίζωσεως

β. Θερισμός τῶν δημητριακῶν.

- 1) Εἰς ποῖον ὕψος ἀπὸ τοῦ ἐδάφους ἐθερίζοντο (ἢ θερίζονται) μετὰ τὸ δρεπάνι ἢ ἄλλο κοπτερόν μέσον ὁ σίτος, ἡ κριθή, ἡ βρώμη, ἡ σικάλις κλπ. ...ἠ. ἐθέρησαν... εἰς... ὑψος... τοῦ ἐκ- τῶν μέτρων...

- 2) Οί στάχυες που έμεναν (ή μένουν) εις τό χωράφι μαζί μέ την ρίζαν μετά τόν θερισμόν πώς έλέγοντο (ή πώς λέγονται).....

- 3) Ποῦ ἀκολουθοῦν τοὺς θεριστὰς ἀλλὰ περὶ αὐτὰ (γυναῖκες ἢ παιδιὰ),
τὰ ὅποια παραλαμβάνουν ἀπὸ αὐτῶν τὰ δράγματα (δραχμῆς,
πίσματα, χεριές, χερόβολα) τῶν σταχυῶν καὶ τὰ τακτοποιοῦν ἐπὶ
τοῦ ἐδάφους. Μήπως οἱ ἴδιοι οἱ θερισταὶ ἀποθέτουν ἐπὶ τοῦ ἐδά-
φους τὰ δράγματα ; .....
- ... Τὰ δράγματα ἀποθέτουν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους οἱ ἴδιοι
οἱ θερισταί.

- 4) Πῶς τοποθετοῦνται τὰ δράγματα (οἱ χεῖρες) ἐπὶ τοῦ ἐδάφους.
Πολλὰ ὁμοῦ ; Πόσα ; Μήπως τοποθετεῖται ἕκαστον δράγμα (πίσμας
τῆς χειρὸς) χωριστά ; Ὅπου τοποθετοῦνται πολλὰ μαζί, αἱ κεφα-
λαὶ τῶν σταχῶν εὐρίσκονται πρὸς τὴν αὐτὴν κατεύθυνσιν ἢ δια-
σταυρῶνται. (Περιγράψατε λεπτομερῶς) . . . . .
... Το ποθετοῦνται . . . δὲ . . . ἢ . . . τρία . . . δράγματα . . . ὁμοῦ, ὅσα . .
... ἄλλοτε . . . ὑπὸ τὴν . . . κατεύθυνσιν . . . ἐνὸς . . . ὁριζοντίου . .
... καὶ οἱ . . . σταχῆς . . . εὐρίσκονται πρὸς τὴν αὐτὴν κατεύθυνσιν . .

5) Πώς λέγονται τὰ τοποθετούμενα μαζί δράγματα ; Πολλαχοῦ κα-
λοῦνται ἀγκαλιές. ....

γ. Οἱ θερισταί.

- 1) Ποιοὶ θερίζουν : ἄνδρες καὶ γυναῖκες ; Ὑπῆρχον (ἢ ὑπάρχουν)
θερισταί, οἱ ὅποιοι ἤρχοντο ὡς ἐπαγγελματίαι δι' αὐτὸν τὸν
σκοπὸν ἀπὸ ἄλλον τρόπον καὶ ποῖον ; .....

... θερίζουν. ἄνδρες καὶ γυναῖκες. ....
... ἤρχοντο. γὰρ τοὶ αὐτοὶ διέφερον. κατὰ τὰ νημεῖα. ....
... ἡλικιών. διὰ τὸ εἶδος. ἐλ. η. ....

- 2) Πῶς ἡμείβοντο οὗτοι μετ' ἡμερομισθίων (μεροκάματο) ἢ κατ'
ἀποκοπὴν (ξεκοπῆς). Ποία ἦτο ἡ ἀμοιβή· εἰς χρῆμα ἢ εἰς
εἶδος ; Τὸ ἡμερομισθίον ἦτο μετὰ παροχῆς φαγητοῦ ἢ ἀνευ
φαγητοῦ ; (Παραθεσάτε μετὰ τὰς πληροφορίας καὶ τὴν σχετικὴν
εἰς τὸν τρόπον σας ἀνομασολογίαν). ....

... ἐργάζοντο. μετ' ἡμερομισθίων. ἢ κατ' ἀποκοπὴν. ....
... ἡλικιών. ἢ το. εἰς χρῆμα. ....
... τὸ ἡμερομισθίον. ἢ το. μετὰ παροχῆς φαγητοῦ. ἢ.
... καὶ ἀνευ φαγητοῦ. ....

- 3) Οἱ ἄνδρες ἢ αἱ γυναῖκες ἔφερόν τι εἰς τὰς χεῖρας πρὸς προφύ-
λαξιν, ἰδίᾳ τῆς ἀριστερᾶς, κατὰ τὸν θερισμόν ; Ἐπίσης κατὰ
τὴν ἑναρξιν τῆς ἐργασίας τὴν πρώτην ἡμέραν περιεβάλ-
λοντό τι εἰς τὴν μέσην τοῦ σώματος διὰ νὰ μὴ αἰσθάνωνται
κόπωσιν (δηλ. νὰ μὴ πονῇ ἡ μέση των) ; .....

... οἱ θερισταί. ἔφεραν. εἰς τὴν ἀριστεράν. ....
... χεῖραν, πρὸς προφύλαξιν. τῆς, τὴν. ἡλικιών. ....
... ἀπὸ τὴν μέσην των. δευ. ἐκρηκτικῶν. τι. ....
... τὸ ἰδιαιτέρον. ....

- 4) Ἐδίδετο (ἢ δίδεται) προσοχή ὡς πρὸς τὴν ἡμέραν τῆς ἐβδομάδος ἢ τοῦ μηνὸς καθ' ἣν πρέπει νὰ ἀρχίσῃ ὁ θερισμός ; .....

... Ἀναμεινύμεθα . ἢ . Ἐναρξίς . . . κατὰ . τὰς . ἡμέρας . Τρίτην .
 . Σάββατον . καὶ . Κυριακὴν . . . . .

- 5) Ἐτραγουδοῦσαν (ἢ τραγουδοῦν) κατὰ τὸν θερισμὸν σχετικὰ τραγούδια ; Καταγράψατε αὐτά. ....

... Ἐτραγουδοῦσαν . διαγράψα . τραγούδια . Δημοτικὰ . . . . .

- 6) Ποῦ τὴν τελευταίαν ἡμέραν τοῦ θερισμοῦ, προτοῦ τελειώσουν, ἀφήνουν εἰς τὸ χωράφι ἓνα μέρος αὐτοῦ ἀθήριστον. Τί κάμνουν τοὺς στάχυν ποὺ μένουν ἀθήριστοι ; (Εἰς τινὰς τόπους θερίζουν τὸ μέρος αὐτὸ σταυροειδῶς καὶ μὲ τοὺς ἀποκοπέντας στάχυν πλέκουν σταυρὸν ἢ ψάθην τὴν ὁποίαν τοποθετοῦν εἰς τὸ εἰκονοστάσι κλπ.).

Περιγράψατε λεπτομερῶς ὅταν ὑπάρχει σχετικὸν ἢ ἄλλο τι ἔθιμον . . . . .

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

δ. Τὸ δέσιμον (δεμάτιασμα) τῶν σταχύων.

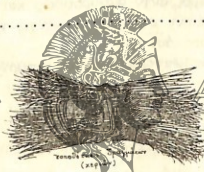
- 1) Πότε ἐγίνετο τὸ δεμάτιασμα, ἤτοι τὸ δέσιμον, τῶν θερισμένων σταχύων. Ποίαν ἡμέραν ; Ἀμέσως μετὰ τὸν θερισμὸν ; Τὸ ἐσπέρας ἢ μήπως ἔπρεπε νὰ μείνουν οἱ στάχυες εἰς τὸν ἥλιον πρὸς ξήρανσιν καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον ; .....

... Τὰ . δέσιμα . ἐγίνετο . ἀμέσως . μετὰ . τὸν .
 . θερισμὸν . . . . .

- 2) Πώς ἐγένετο τὸ δεμάτιασμα ; Ποῖος ἔδενε τοὺς στάχους καὶ ποῖος τοὺς μετέφερε καὶ τοὺς παρέδιδεν ὡς χεριές, ἀγκαλιές ; Πῶς ἐδένοντο· μὲ κοινὰ σχοινία, μὲ σχοινία κατεσκευασμένα ἀπὸ βελονοειδῆς θάμνους, π.χ. βροῦλα, σπάρτα κλπ. Κατὰ τὸ δέσιμον τῶν δεματίων μήπως ἐχρησιμοποιεῖτο καὶ ἐργαλεῖόν τι ; Περιγράψατε λεπτομερῶς τὴν ἐργασίαν ταύτην μετὰ παραθέσεως σχετικῶν σχεδιασμάτων ἢ φωτογραφιῶν.....

...Μετέφεραντο...ἀπὸ...τοῦ...θεριστοῦ...ἀνδρῶν...ἢ...γυν.
...καὶ...καὶ...ἐδένοντο...μόνο...ἀπὸ...τοῦ...ἀνδρῶν...
...ἐδένοντο...μὲ...σχοινία...τοῦ...θεριστοῦ...μὲ...σχοινία...
...κατὰ...τὸ...δέσιμον...ἐχρησιμοποιεῖτο...ἢ...
...παραθέσειν...
.....
.....

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

- 3) Τὰ δεμάτια μετὰ τὸ δέσιμον ἀφήνοντο εἰς τὴν ἰδίαν θέσιν ἢ συνεκέντρωνοντο εἰς ὠρισμένον μέρος τοῦ θερισμένου ἀγροῦ ; Πόσα δεμάτια συνεκέντρωνοντο ἐκεῖ καὶ πῶς ἐτοποθετοῦντο ; .....

...Τὰ δεμάτια...συνεκέντρωνοντο...ἀπὸ...μετὰ...τὸ
...θερισμὸν...καὶ...κατὰ...τὸ...πρωτόν...ἔτος, φθινόπωρον
...εἰς...θημνικὴν...καὶ...ὑψότερον...εἰς...τοικουρτζινά.
...συνεκέντρωνοντο...15...ἔως...20...δεμάτια...καὶ
...ἐτοποθετοῦντο εἰς ἐκπαιδαγωγῶν.

ε. Συγκομιδὴ τῶν γεωμήλων.

- 1) Ἀπὸ πότε ἤρχισεν ἡ καλλιέργεια τῆς πατάτας εἰς τὸν τόπον σας ; Ἀπὸ...ἐκκαλλιέργετο καὶ πρὸ τῆς ἐγκαταστάσεως τῶν κατοίκων ἐξ Ἀνατ. Θρακῆς.

Πότε γίνεται ἡ σπορά ἢ τὸ φύτευμα αὐτῆς.....

...ἢ...σπορά...τῆς...πατάτας...γίνεται...τὴν...Ἀνοιξιν...
(ἄρχαν...Ἀπριλίου)...καὶ...τὸ...καλοκαίρι...(ἄρχαν...Αὐγού-
στου)...ἢ...φθινόπωρον...ἢ...πατάτα.....

- 2) Πῶς ἐγίνετο (ἢ γίνεται) ἡ ἐξαγωγή (βγάλισμο) τῶν γεω-
μήλων ἀπὸ τοῦ χωράφι; Μὲ σκαπάνην, μὲ ἄροτρον ἢ μὲ
ἄλλον τρόπον. Περιγράψατε τὸ σχῆμα τῆς σκαπάνης, τοῦ
ἄρότρου κλπ. παραθέτοντες καὶ σχετικὸν σχέδιον αὐτῶν ἢ
φωτογραφίαν.....

...ἢ...σκαπάνην...(μικρὰ...σκαλιστήρια)...ἢ...καὶ...μὲ...
...δίδωρον...ἄροτρον...ἐπὶ...μυλῶν...ἐκτάσεων.....

στ. Συγκομιδὴ τοῦ σανοῦ.

- 1) Ἐσυνηθίζετο παλαιότερον ἡ διατροφή τῶν ζώων κατὰ τὸν
χειμῶνα μὲ ξηρὰ χόρτα (π.χ. σανόν, τριφύλλι, βίκον); Ἐσυν-
ναί, περιγράψατε πῶς ἐγίνετο ἡ καλλιέργειά του, ἔπειτα ἡ
κοπή, ἡ ξήρανσις καὶ ἡ φύλαξις αὐτοῦ.....

...Παλαιότερον...κυρία...τροφή...τῶν...ζώων...κατὰ...τὸν...
...χειμῶνα...ἢ...τὸ...ἄκρον...καὶ...ἢ...καταμνησκόμενοι...
...καὶ...χόρτα...λεβιδίων...Μετέπειτα...ἤρκετε...ἢ...χρῆσις...τριφυλίου...
...ἢ...κοπή...ἐγίνετο...μὲ...τὴν...κόσσαν...ἢ...Ἐξήρανσις...ἐπὶ...τῶν...
...ἡλίου καὶ...ἢ...φύλαξις...ἐπὶ...ἀποθήκας.

- 2) Πότε ἐθερίζετο ὁ σανὸς καὶ μὲ ποῖον ἐργαλεῖον (δρέπανον, κόσ-
σαν κ.ἄ.).....

(Παραθέσατε καὶ σχεδιάσματα ἢ φωτογραφίας).....

- 3) Ξήρανσις τοῦ χόρτου καὶ δέσιμον. Ποῖα ἐργαλεῖα ἐχρησιμο-
ποιοῦντο; (Παραθέσατε μετὰ τῆς περιγραφῆς καὶ τὴν σχετι-
κὴν τοπικὴν λαϊκὴν ὀνοματολογίαν, ὡς καὶ σχεδιάσματα καὶ

φωτογραφίας) ... ἐδένοντο... εἰς... προχωροῦσιν... δεμάτια...
 ... τὰ μέγιστα... ἵπτοι...
 .....

Γ' ΑΛΩΝΙΣΜΟΣ

- α. 1) Μεταφορά τῶν δεματιῶν πρὸς άλωνισμόν. Συνκεντρώνοντο πρὸς τοῦτο ἐπὶ τόπου εἰς τὸ χωράφι ἢ μετεφέροντο εἰς ἄλλην θέσιν, π.χ. εἰς τὸ ἀλώνι, εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ σπιτιοῦ κτλ. ....

... τὰ δεμάτια συνκεντρώνοντο πρὸς ἀλωνισμόν.
 εἰς τὸ ἀλώνι.....
 .....

- 2) Πῶς καλεῖται ὁ χώρος ὅπου τοποθετοῦνται τὰ πρὸς ἀλωνισμόν δεμάτια. Εἰς τινὰς τόπους λέγεται: θεμωνοστάσι, θεμωνιά, θεμωνιάστρο, κλπ. Πῶς γίνεται ἡ τοποθέτησις εἰς σαρὸν; Ὑπάρχει καθωρισμένος τρόπος τοποθέτησεως; .....

Ὁ χώρος τοῦ σαρὸς καλεῖται τὸ δεμάτια λέγεται
 κεντρὸς ἀλωνισμού, ἡ τοποθέτησις τῶν γίνεται εἰς σαρὸν

- 3) Ὑπῆρχεν ἀνέκαθεν εἰς τὸν τόπον σας ἀλώνι διὰ τὸν ἀλωνισμόν τῶν δημητριακῶν; Μήπως ἐγένετο παλαιότερον ὁ χωρισμός τοῦ καρποῦ (τοῦ γεννήματος) ἀπὸ τὰ ἄχυρα εἰς ἄλλον χώρον, δηλ. ὄχι εἰς τὸ ἀλώνι; .....

Ἀνέκαθεν ὑπῆρχαν ἀλώνια, ὅπου καὶ ἐγένετο ὁ
 χωρισμός τοῦ καρποῦ ἀπὸ τὰ ἄχυρα.....
 .....

- 4) Ποῦ κατεσκευάζετο (ἢ κατασκευάζεται) τὸ ἀλώνι. Ἐντὸς τοῦ συνοικισμοῦ, εἰς τὴν αὐλὴν τῆς οἰκίας ἢ ἔξω τοῦ χωρίου; Εἰς ποίαν θέσιν; ... τὰ ἀλώνια κατεσκευάζοντο εἰς τὴν

κεντρὴν ἀνατολικήν παρυφήν τοῦ χωρίου, χωρὸς
 τοῦ καὶ σήμερον καλεῖται ἐκ ἀλωνίακ.....

- 5) Τὸ ἀλώνι ἀνήκει εἰς μίαν μόνον οἰκογένειαν ἢ εἰς περισσοτέρας ;
ἐὰν τοῦτο ἀνήκη εἰς πολλὰς οἰκογενείας, πῶς γίνεται ἡ χρη-
σὶς του, δηλ. με ποίαν σειρὰν καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον ; . Τὸ ἀλώνι

ἀνήκε. εἰς δύο . συνήθως . οἰκογενείας , αἱ τινες . καὶ ..
ἀλλοιοβοηθούντο . κατὰ τὸν ἀλωνισμόν .....

- 6) Ἀπὸ πότε ἄρχεται τὸ ἀλώνισμα καὶ πότε λήγει ; Ἀρχίζει ὁ
ἀλωνισμός . ὡς . τὸν . τέλει . του . ἔτους . μετὰ . τέλει .
ἁγίου . του .

- 7) Εἶδη ἀλωνιῶν (ἀναλόγως τῆς κατασκευῆς των)· π.χ. χωματά-
λωνο (με δάπεδον ἐκ χώματος)· πετράλωνο (με δάπεδον
ἐστρωμένον με πλάκες).

(Περιγράψατε τὴν κατασκευὴν ἐκάστου καὶ παραθέσατε σχε-
διάσμα ἢ φωτογραφίαν αὐτοῦ) . ἔχεται . τὰ . χωματά-

λωνο . ἔχεται . ἢ . ἀπὸ . πλάκας . τὰ . χόρτων (ξύσιμο τοῦ
ἀλωνιοῦ) ἢ ἰσοπέδωσις τοῦ χώρου καὶ τὸ γότισμα τοῦ
ἀλωνιοῦ , ὥστε νὰ . κατὰ . τὴν . δαπέδον . του . ἀπὸ . πλάκας .

- 8) Πῶς ἐπισκευάζεται τὸ ἀλώνι ἐκαστον ἔτος πρὸ τῆς ἐνάρξεως τοῦ
ἀλωνισμοῦ (π.χ. τοῦ χωματάλωνο· καθαρισμός αὐτοῦ καὶ
ἐπάλειψις τοῦ δαπέδου καὶ τοῦ γύρω τοιχώματος, ὅπου ὑπάρ-
χει, με πηλὸν ἐκ χώματος ἢ συνήθως διὰ μείγματος κόπρου βοῶν
καὶ ἀχύρων) . ἔρεσκευάζεται . κατ' . ἔτος . με . καθαρισμόν
.. καὶ . ἐπάλειψιν . με . μίγμα . ἀχύρων . καὶ . κοπρίας .

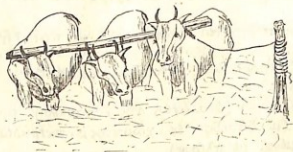
.....
.....

- 9) Ἡ ὥς ἂνω προετοιμασία τοῦ ἀλωνιοῦ καὶ ἡ ἐνάρξις τοῦ ἀλωνι-
σμοῦ γίνεται ὠρισμένην ἡμέραν καὶ ὥραν ; .....

..... ὅ . τι .
.....

- 10) Πῶς γίνεται ἡ τοποθέτησις εἰς τὸ ἀλώνι τῶν δεματιῶν, ὅπου
ὑπάρχει ἀλωνόστυλος, ὥς καὶ τὸ ἀπλωμα τῶν σταχύων πρὸς ἀλω-

νισμόν ; Περιγράψατε τὸν τρόπον τοῦτον ἢ οἶονδήποτε ἄλλον.

11) Πῶς γίνεται τὸ ἀλώνισμα τῶν σταχύων διὰ τῆς χρησιμοπο-
ήσεως ζῶων (βοῶν, ἵππων κλπ.).

α) Ἀλώνισμα πρὸς ἀχυροποίησιν τῶν σταχύων διὰ τῆς καταπατή-
σεως αὐτῶν ὑπὸ περιφερομένων ζῶων (βοῶν, ἵππων κλπ.).
Πολλοῦ τοποθετεῖται πρὸς τοῦτο καθεῶς εἰς τὸ μέσον τοῦ ἀλώ-
μιου ξύλινος στῦλος, ὕψους δύο μέτρων (καλούμενος στηγερός,
στρουλουργάς, δουκάνη, βουκάνη κ.ἄ.), ἀπὸ τοῦ ὁποῦ ἐξαρτῶν-
ται σχοινία, ὡς εἰς τὸ ἀνωτέρω σχεδιαγράφημα, διὰ νὰ συγκρατοῦν-
ται ἀπὸ τὸ ἕτερον ἄκρον τῶν τῶν ζῶα, ὥστε νὰ περιφέρωνται κυκλι-
κῶς, «νὰ ἔρχονται γῦρες», καὶ οὕτω νὰ κόβουν τὰ στάχυα.....

β) Πῶς ζεύονται οἱ βόες, τὰ ἄλογα κλπ. διὰ τὸν τρόπον τοῦτον τοῦ
ἀλώνισμοῦ. Πῶς συνδέεται τὸ σχοινὶ ἀπὸ τὸν κάθετον ἀλωνό-
στυλον μὲ τὰ ζῶα; (Εἰς τινας τόπους δένεται τὸ σχοινὶ εἰς θηλειές,
αἱ ὁποῖαι περιβάλλουν τὸν λαιμόν τῶν ζῶων. Εἰς ἄλλους τόπους
εἰς τὸ ἀλώνισμα διὰ τοῦ τρόπου τούτου δὲν ὑπάρχει στῦλος εἰς τὸ
μέσον τοῦ ἀλώνιοῦ. Τὰ ἀλωνίζοντα ζῶα περιφέρονται συνδεδε-
μένα εἰς σειρὰν διὰ σχοινίου, τὸ ὁποῖον σχηματίζει θηλειές περὶ τὸν
λαιμόν ἐκάστου ζῶου. Περιγράψατε ὅπου ὑπῆρχεν (ἢ διατηρεῖται
ἀκόμη) ἀλωνισμὸς κατὰ τὸν ἕνα ἢ τὸν ἄλλον τρόπον, παραθέτον-

τες καὶ σχετικές φωτογραφίας ἢ ἰχνογραφήματα).....

γ) Ποῦ ἀντὶ τοῦ ἀλωνισμοῦ διὰ τῶν ποδῶν χρησιμοποιεῖται καὶ μηχανικὸν ἀλωνιστικὸν μέσον· π. χ. χονδρὴ ἐπιμήκης σανὶς εἰς ἓν τεμάχιον ἢ δύο, προσαρμοζόμενα. Αὕτη ὠπλισμένη εἰς τὴν κάτω ἐπιφάνειαν διὰ κοπτερῶν μεταλλίνων ἐλασμάτων ἢ ἀποσχίδων σκληροῦ λίθου ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ ζυγοῦ ἐζευγμένων ζώων, σύρεται δ' οὕτω κυκλικῶς ἐντὸς τοῦ ἀλωνίου ἐπὶ τῶν ἐστρωμένων σταχύων διὰ τὸν ἀλωνισμόν των.

Σημειώσατε, ἐὰν ἀπαντᾷ εἰς τὸν τόπον σας τὸ ἀλωνιστικὸν τοῦτο μηχανήμα ἢ ἄλλο τι, τὸ ὄνομα αὐτοῦ (π. χ. δουλκάνα, δικριάνι, βωλόςυρος), περὶ τῆς κατασκευῆς του, τὸ σχῆμα καὶ τὰς συνθέσεις διαστάσεις. Ἀπὸ ποῦ τὸ ἐπρομηθεύοντο παλαιότερον καὶ σήμερον. Ἐπίσης πῶς γίνεται ἡ χρῆσις του καὶ διὰ ποῖα δημητριακά. Ἠλωνίζοντο (ἢ ἀλωνίζονται) ὅλα τὰ δημητριακά με ἀλωνιστικὸν μηχανήμα ; Μήπως π.χ. ἡ κριθὴ καὶ τὰ ὄσπρια (κουκκιά, ρεβίθια κ.ἄ.) ἠλωνίζοντο διὰ τῶν ποδῶν ζώων ζευγνυομένων καὶ περιφερομένων ἐπὶ τῶν σταχύων τούτων ; .....

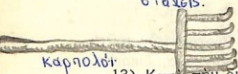
Ἐκρημεύοντο πρὸς ἀλωνισμόν ὅλων τῶν δημητριακῶν ἢ δουλκάνῳ συνήθως δύο συγχρόνως...
 Ἡ προκρίθια των ἐκρίνετο ἀπὸ τὸ ὀρεινὸν χωρίον τοῦ Νομοῦ Ἐβρου π.χ. Δουδιάς. Αἱ δουλκάναι ἦσαν σχήματος τριγώνου με ἀνωκείμενον τὸ ἐμπρόσθιον τμήμα (ἐστὴν γλαυρὰ τῶν τριγώνων). Κατασκευάζοντο ἐκ ξύλου πλάκας καὶ ἡ κάτω ἐπιφάνειά των ἦτο ὠπλισμένη με ἀποσχίδες σκληροῦ λίθου.

- δ) Ἀπὸ ποίαν ὥραν τῆς ἡμέρας ἀρχίζει ὁ ἀλωνισμός, κατὰ ποίαν δὲ διακόπτεται διὰ τὰ ἐπαναληφθῆ τὴν ἐπομένην. ; .....

Ἡ ἀλωνισμὸς ἀρχεῖ ἀπὸ τῆς ἀνατολῆς τοῦ
ἡλίου καὶ ἀληθευαταστὰ κατὰ τὰς ἀπογευματινὰς
ὥρας τῆς αὐτῆς ἡμέρας .....

- 12) Ποῖα ἄλλα ἀλωνιστικὰ ἐργαλεῖα εἶναι ἐν χρήσει; (Εἰς τινὰς τόπους χρησιμοποιεῖται ἐπίμηκες ξύλον, τὸ ὁποῖον, καλούμενον διχάλι, δικούλι, δουκράνι κλπ., ἔχει τὸ ἄκρον ὀδοντωτὸν ὑπὸ τὴν κατωτέρω μορφήν): Ἡ χρῆσις αὐτοῦ εἶναι τὸ ξύλινο δουκράνι ἀνευ

ὀδοντωτῶν διὰ τὸ ἐγγύφω τῶν ἀλωνιστῶν καὶ
αὐτῶν ἐγίνετο ὁ ἐργασμὸς τῆς καλλιμαῖας διὰ τὸ
αὐτῶν ὀκνηρὸν ἐκφυγεῖν τὰ καυρηθῶν καὶ
τὰ καυρηθῶν δὲ χρῆσις αὐτοῦ ἐγίνετο μετὰ τὴν
γύρω διὰ τὰ ἐλθόν ἐπὶ τὴν ἐλπίδα αὐτοῦ οἱ ἐναρμόνιαντες
στάχεις.

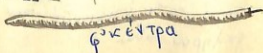

- 13) Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ ἀλωνισμοῦ ὁ γεωργὸς μετὰ τὸ διχάλι ἢ τὸ δικράνι, ἐρχόμενος γύρω εἰς τὸ ἀλώνι, ρίπτει ἐντὸς τοῦ κύκλου τὸν ὁποῖον διαγράφουν τὰ ζῶα ἢ τὸ ἀλωνιστικὸν μηχανήμα τοὺς ἀκό-
πους στάχους ; .....

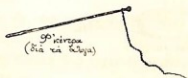
Ἡ ἀλίστη .....

- 14) Ἦτο ἐν χρήσει εἰδικὴ ἀλωνόβερρα διὰ τὴν ὁδήγησιν καὶ τὸ κτύ-
πημα τῶν ζῶων ; (Ἐν Κρήτῃ λέγεται αὕτη βουκέντρι· ἀλλαχοῦ
φ'κέντρα). Πόσον μῆκος εἶχε καὶ ποῖα ἡ κατασκευὴ τῆς ; (Σχε-
διάσατε τὴν ράβδον αὐτὴν). (Βλέπε κατωτέρω εἰκόνα). .....

Ἡ χρῆσις αὐτοῦ εἶναι τὸ φ'κέντρα, μὴ κοῦς περὶ τοῦ
ἐμπέδου .....

- 15) Πώς λέγεται ἡ ἐργασία τοῦ ἀλωνίσματος ἐνὸς ἀπλώματος, δηλ. ἐνὸς στρώματος σταχύων ἐντὸς τοῦ ἀλωνιοῦ. (Ἐν Κρήτῃ καλεῖται δούλα). Πόσαι στρώσεις (δηλ. ἀπλώματα) σίτου, κριθῆς, βρώμης κλπ. ἤλωνίζοντο καθ' ἡμέραν .....
- ..ἐλ.έγετο. «στρώσιμον»... καὶ ἤλωνίζετο... μία...
 ..στρ.ῶσις... καθ' ἡμέραν... ἡμέραν.....

- 16) Πώς λέγονται οἱ ἀλωνισθέντες στάχυες, προτοῦ λιχνισθοῦν διὰ τὰ ἀποχωρισθοῦν τὰ ἄχυρα ἀπὸ τὸν καρπὸν ; (ἐν Κρήτῃ : μάλαμα)
- ..οἱ ἀλωνισθέντες στάχυες ἐλέγοντο «λαμνίσ»...

- 17) Ποιοὶ ἀλωνίζουν : ὁ ἴδιος ὁ γεωργὸς με ἰδικά του ζῶα ἢ ὑπῆρχον (ἢ ὑπάρχουν ἀκόμη) εἰδικοί ἀλωνισταί (ἐν Αἰτωλίᾳ : βαλμάδες, δηλ. τσοπάνηδες, καλούμενοι ἀλωναραῖοι καὶ ἀγωνιάτες), οἱ ὁποῖοι εἶχον βόδια ἢ ἄλλα καὶ ἀνελάμβανον τὸν ἀλωνισμόν .....

..Ὁ... ἀλωνιστὴς ἐργάζετο... ἀπὸ... τοῦ... ἰδίου...
 ..τοῦ... γεωργοῦ...
 .....
 .....

- 18) Πλὴν τοῦ μέσου τούτου με ζῶα καὶ με ἀλωνιστικὸν ἐργαλεῖον ὑπῆρχον παλαιότερον εἰς χρῆσιν ἄλλα μέσα χωρισμοῦ τοῦ καρποῦ ἀπὸ τοὺς στάχυν· π.χ. τὸ κοπάνισμα αὐτῶν με χονδρὸν ξύλον (τὸν κόπανον) ἢ με ἄλλον τρόπον ; (βλ. κατωτέρω ἐν σελ. 26 εἰκόνα).
- .....
 .....

- 19) Ὁ κόπανος οὗτος πῶς ἐλέγετο· ἐκ ποίου ξύλου κατασκευάζετο· πόσον μῆκος καὶ πᾶχος εἶχε καὶ ποῖον τὸ σχῆμά του ; .....
- .....
 .....

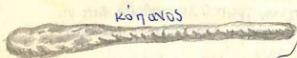
- 20) Τὸ κοπάνισμα τῶν σταχύων ἐγένετο εἰς τὸ ἀλώνι ἢ εἰς τὴν αὐλήν; Διὰ ποῖα δημητριακὰ ἐγένετο (ἢ γίνεται) χρῆσις τοῦ κοπάνου (π.χ. φακῆς, ρεβιθίων κλπ.). *Χρῆσις κοπάνου ἢ ἐνὸς αὐλοῦ ξύλου γίνεται. μόνον διὰ μικρὰς πασόπητας φακῆς, ρεβιθίων καὶ ψεσολίων.*

κοπάνος στρογγυλός

ξύλο καμπυλωτό διὰ τὸ καθεύεσθαι μικρὰν ὀρεὰν δημητριακῶν...

κοπάνος

π. 2000 π.Χ.

Ὑπὸ πόσων καὶ ποίων προσώπων ἐγένετο· μόνον ὑπὸ τῶν μελῶν τῆς οἰκογενείας ἢ καὶ συγγενῶν; Ἀνελάμβανον τὸ ἔργον τοῦτο ἄλλα πρόσωπα ἐπ' ἀμοιβῇ; Πῶς ἐκαλοῦντο τὰ πρόσωπα αὐτά; Πῶς ἐγένετο τὸ κοπάνισμα τοῦτο διὰ τὰ δημητριακὰ μεγάλων παραγωγῶν; .....

- 21) Ποῦ ἐτοποθετοῦντο (ἐξηπλοῦντο) οἱ στάχυες διὰ τὸ κοπάνισμα. Ἐγένετο τοῦτο ἀπ' εὐθείας ἐπὶ τοῦ ἐδάφους ἢ ἐπὶ ξύλου; Πόσαι στρώσεις (δηλ. ἀπλώματα) σταχύων ἐκοπανίζοντο τὴν ἡμέραν; Τὸ κοπάνισμα ἀπέβλεπε μόνον εἰς τὸν χωρισμὸν τοῦ καρποῦ ἢ

καί εἰς τὴν ἀχυροποίησιν τῶν σταχύων ; (Περιγράψατε λεπτομερῶς τὸν τρόπον τοῦτον χωρισμοῦ τοῦ καρποῦ ἀπὸ τοὺς στάχους, παραθέτοντες σχεδιαγραφήματα ἢ φωτογραφίας) .....

- 22) Κατὰ τὸ ἀλώνισμα διὰ τῶν ζῶων, ὡς ἐπίσης καὶ διὰ τοῦ κοπάνου, ἐτραγουδοῦντο τραγούδια ; Ἐάν ναι, ποῖα ; Κατὰ τὸ κοπάνισμα μήπως ἔλεγοντο εἰδικὰ δίστιχα ἢ φράσεις διὰ τὸν συντονισμόν τοῦ ρυθμοῦ τῆς ἐργασίας ; .....

Κατὰ τὸ ἀλώνισμα ἐτραγουδοῦντο δίστιχα ποιητικά καὶ δημοτικὰ τραγούδια .....

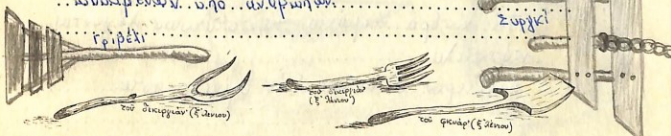
- 23) Πότε τὸ πρῶτον ἐγίνε χρῆσις ἀλωνιστικῆς μηχανῆς εἰς τὸν τόπον σας. Ποῖος τὴν ἐπρομηθεύθη (πρόσωπον, συνεταιρισμός κλπ.). (Περιγράψατε τὸν τρόπον λειτουργίας αὐτῆς) .....

Ἡ χρῆσις τῆς ἀλωνιστικῆς μηχανῆς ἐγένετο ἐν τῷ 1953 καὶ ἀπὸ τῆς ἀποσκευῆς ἡρώων.

β'. Λίχνισμα

- 1) Πῶς λέγονται οἱ ἀλωνισμένοι στάχυες, εἰσπραττόμενοι διὰ τὸ λίχνισμα (ἐν Αἰτωλίᾳ : λειῶμα, ἐν Κρήτῃ : μάλαμα). Με ποῖον ἐργαλεῖον σωρεῖται τὸ λειῶμα διὰ τὸ λίχνισμα ; πῶς λέγεται τοῦτο (εἰς Κρήτην : θρινάκι, εἰς Αἰτωλίαν καὶ Πελοπόννησον : δικριάνι, ἀλλαχοῦ : δικιργιάνι) καὶ ποῖον τὸ σχῆμα αὐτοῦ. Διὰ ἀλωνισμένους στάχους ἐλέγχο

λφικί. τὸ λφικί ἐσωρεῖτο μετὰ τοῦ κυρτοῦ πυρὸς μετὰ τῶν βοῶν, τὸ δὲ ἀνέβησαν μετὰ τοῦ πυρὸς ἀνέβησαν ὑπὸ ἀνθρώπων .....

Ὁ σχηματιζόμενος σωρὸς ἔχει σχῆμα στρογγύλον ἢ ἐπίμηκες ; Προτοῦ ἀρχίσῃ τὸ λίχνισμα (ἀνέμισμα) πρὸς ἀποχωρισμὸν τοῦ ἀχύρου

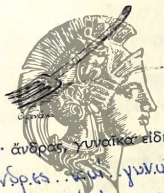
ἀπὸ τὸν καρπὸν, καρφώνεται τι ἐπάνω εἰς τὸν σωρόν ; Μήπως μα-
χαίρι, τὸ θρινάκι ἢ ἄλλο τι ; Τί λέγεται κατὰ τὴν πράξιν ταύτην
καὶ πρὸς ποῖον σκοπὸν γίνεται τὸ ἐθιμον τοῦτο. ....

... Τὸ... λυμνί... εἶχε... σχῆμα... στρογγύλου...
.....
.....
.....

- 2) Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον γίνεται τὸ ἀνέμισμα ; (Πῶς λέγεται τοῦτο :
φτυάρι, θρινάκι ; Ἰχνογραφήσατε τοῦτο).....

... Τὸ... ἀνέμισμα... ἐγίνετο... μὲ... τὸ... καρπολάτ...
.....
.....

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

- 3) Ποῖος λιχνῶς (ἀνεμίζει)· ἄνδρας, γυναῖκα· εἰδικὸς λιχνιστὴς ἐπ' ἁμοιβῇ ;

... ἐλὶ χνιζόν... ἄνδρες... καὶ... γυναῖκες...
... δὲν... ὑληρχον... εἰδικαί... λιχνιστάι...
.....

- 4) Πῶς λέγονται τὰ χονδρά τεμάχια τῶν σταχύων, τὰ ὅποια μετὰ τὸ
λίχνισμα παραμένουν μετὰ τοῦ καρποῦ· (εἰς τινὰς τόπους καλοῦν-
ται : κόντυλοι, κόμπια). Πῶς ἀποχωρίζεται ὁ καρπὸς ἀπὸ τοὺς κον-
τύλους ἢ τὰ κόμπια ; Ποῦ συνηθίζεται νὰ γίνεται δεῦτερον ἀλώ-
νισμα διὰ τῶν ποδῶν τῶν ζώων, ὥστε νὰ ἀποφλοιωθῇ ὁ σῖτος κλπ ;

... Τὰ... χονδρά... τεμάχια... τῶν... σταχύων... λέγονται...
... κόντυλα...
... Ἀνώτερον... ἀλῶνισμα... δὲν... ἐγίνετο... ποτέ...
.....
.....

- 5) Πῶς γίνεται ἡ ζευξίς τῶν ζώων διὰ τὸ δεύτερον, ὡς ἀνωτέρω, ἀλώ-
νισμα ; Ποῦ ἀπαντᾷται τὸ ἀλῶνισμα τοῦτο· πῶς λέγεται ; (Ἐν

Κρήτη: ξεβαβούλισμα και καρπολώνεμα)· διὰ ποῖα δημητριακὰ συν-
 ηθίζεται τοῦτο .....

- 6) Ἀφοῦ διὰ τοῦ λιχνίσματος (ἀνεμίσματος) ἀποχωρισθοῦν τὰ ἄχυρα,
 πῶς γίνεται ἡ διαλογή τοῦ καρποῦ ἀπὸ τὰ μετ' αὐτοῦ παραμένοντα
 χονδρὰ τεμάχια τῶν σταχύων (τοὺς κοντύλους, κόμπια κ.ἄ.) ; .....
 Ἡ διαλογή τοῦ καρποῦ ἀπὸ τὰ κόμπια ἐγίνεται κατὰ
 τὰ ἀνέμισμα διὰ σαρῶθρων ὑπὸ γυναικός καὶ τελικῶς
 μέ... τὸ δριμόνι .....

Γίνεται τοῦτο κατὰ τὸ ἀνέμισμα, ἀπομακρυνομένων τῶν ξένων αὐτῶν
 ὑλῶν ὑπὸ γυναικός διὰ σαρῶθρων, ἢ δι' ἄλλων μέσων, ὡς π.χ. κοσκί-

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

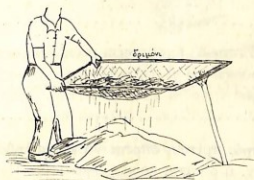
ΑΘΗΝΩΝ

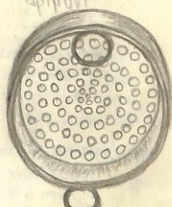
κόσκινον καλὸν δριμόνι

κόσκινον ἢ ἀριμόνι

δριμόνι

δριμόνι

νων με ὅπας διαφόρων μεγεθῶν· π.χ. με τὸ κόσκινον τὸ καλούμενον
 κατὰ τόπους: βολίστρης, δριμόνι, δριμόνι, δριμόνι, ρεμόνι κλπ.

(Περιγράψατε λεπτομερῶς τοὺς ἐν χρήσει παλαιότερον (ἢ καὶ σήμερον) τρόπους χωρισμοῦ τῶν κόκκων τῶν δημητριακῶν ἀπὸ τὰ ἀχυρα καὶ τὰς ἄλλας ὕλας. Ἰχνογραφήσατε δὲ ἢ παραθέσατε φωτογραφίας τῶν ἐν χρήσει ἐργαλείων καὶ σκευῶν) .....

.. Ὁ χωρισμὸς... τοῦ... καρποῦ... ἐγένετο... μὲ... τὸ ἀνέμισμα
... καὶ... τὸ ἐλίκτω... μὲ... τὸ δριμόνι.....

- 7) Ὅταν ἐτοιμασθῇ, ὡς ἀνωτέρω, ὁ καρπὸς σχηματίζεται εἰς σωρόν ; Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον σωρεῖται ; Χαράσσεται ἐπὶ τοῦ σωροῦ σταυρὸς ; Πῶς χαράσσεται καὶ ποία ἡ μορφή του. Μήπως ἐμπηγνύεται κατόπιν εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ σωροῦ τὸ ἐργαλεῖον τοῦ λιχνίσματος (θρινάκι, φτυάρι), ἐπακολουθεῖ δὲ καὶ προσκύνησις καὶ ἀσπασμὸς τοῦ σωροῦ ὑπὸ τοῦ γεωργοῦ ; .....

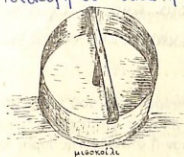
.. Ὁ καρπὸς... ἐσωρεῖται... εἰς... ἐλίκτω... κοινῶς δὲ καὶ
... τοῦ... μέτρου... ἐισπράττειτο... καθεστῶ...
... φτυάρι... ἐλύνετο... ἐπὶ... τοῦ... ἀγροῦ... ἐλκασθεῖς... διὰ
... τὴν... ἀφροεπιφήειν... ἐπὶ... τοῦ... ἀγροῦ... τοῦ... καρποῦ.....

- 8) Ἀλλὰ ἔθιμα προτοῦ νὰ μεταφερθῇ ὁ καρπὸς (σίτος, κριθὴ κλπ.) εἰς τὴν ἀποθήκην. ....

γ'.1) Ποῖαι ὀφείλαι πρὸς τρίτους ἔπρεπε νὰ καταβληθοῦν εἰς εἶδος ἀμέσως εἰς τὸ ἀλώνι· π.χ. ἡ δεκάτη, κοινῶς δεκάτισμα. Ποία ἦτο ἡ συνθήκη. Ἦρχετο ὁ δεκατιστὴς εἰς τὸ ἀλώνι ; Μὲ ποῖον μέτρον (δοχεῖον) ἐγένετο ἡ μέτρησις τοῦ σίτου, τῆς κριθῆς κλπ., διὰ τὴν εἴπραξιν ὑπὸ τοῦ δεκατιστοῦ τοῦ «δεκάτου». (Σημειώσατε τὸ ὄνομα τοῦ μετρητοῦ, τὴν

.. Οὐδὲ γὰρ ἡ ἀγάπη πρὸς τοὺς κατεβύλλετο ἀφ' ἑαυτοῦ
 εἰς τὸ ἀλλοτρίον. Ὁ δοκιμαστής περιήρχετο τὰ ἄλλα καὶ
 καὶ ὑπεβύλλετο τὴν προσοχήν τῆς ἀφ' ἑαυτοῦ καὶ τὸν
 τενοκέ, ἢ δὲ δοκίμη κατεβύλλετο ἄρτιον. Χρηστικός

μεσοκοίλε

ΚΟΥΤΛΟΣ

χωρητικός τενέκε:
Οκύδες 12,5
κιλά 17,5-18.

- α) τὸ παπαδιάτικο,
β) τὸ ἀγροφυλακιάτικο,
γ) τὸ γυφτιάτικο,
δ) τὸ ἀλωνιάτικο κλπ.

Σημειώσατε τὰ ἐν χρήσει παλαιότερα μέτρα τῶν δημητριακῶν (ὄνομα, χωρητικότης, σχῆμα, καὶ παραθέσατε ἰχνογραφήματα ἢ φωτογραφίας αὐτῶν) .....

... μέτρον τῶν συμμετρικῶν ἐστὶν ὁ τεκέρης.

TEVERES

- 3) Ποῦ ἀπεθηκεύετο κατόπιν ἡ παραγωγή (ὁ καρπὸς) ὑπὸ τοῦ γεωργοῦ ἐντὸς τῆς οἰκίας (εἰς ποῖα δοχεῖα) ἢ εἰς ἀγρούς ἐντὸς εἰδικῶν λάκκων ; (Σημειώσατε λεπτομερῶς εἰς ἑκάστην περίπτωσην τὰς σχετικὰς συνηθείας) . Ο . . . καρπὸν . . . ἀποθηκεύετο . . . ἐντὸς . . . τοῦ οἴκου . . . εἰς . . . εἰδικούς . . . χώρους . . . οἵτινες . . . ἐχέοντο . . . εἰς . . . γυνίαις διαμε-
 . . . πύων . . . τινῶν . . . καὶ . . . ἐλέχοντο ἀμνηστία . . . ἢ . . . εἰς . . . ξύλινα κιβώτια (κδο
 64)

κευσις εἰς τὴν ὑπαιθρον ; .....

... Τὸ ἄκρον ἡλεθ. κένετο εἰς ἀκρωτῶνα .....

- 5) Πῶς ἐγίνετο (ἢ γίνεται) ἡ διαλογὴ τοῦ σπόρου. Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ θερισμοῦ ἀπὸ τοὺς καλυτέρους στάχυν ἢ μετὰ τὸ ἀλώνισμα ; ...

.. Ἡ διαλογὴ τῶν σταχυῶν διὰ σφόραν ἐγίνετο εἰς ..

.. τὰ ἑλώνι καὶ ἡρὰ τῆς ἐκάρξεως τοῦ ἑλώνι ..

.. εἰμω .....

- 6) Μήπως ὅπου γίνεται ἡ διαλογὴ τοῦ σπόρου πρὸ τοῦ θερισμοῦ κατασκευάζεται τότε ἢ μετὰ τὸν θερισμὸν πλέγμα (πλεκτὴ) ἐκ σταχυῶν, τὸ ὅποιον ἀναρτᾶται εἰς τὸ εἰκονοστάσιον ἢ ὅπισθεν τῆς θύρας κλπ ; ..

Πῶς λέγεται ἡ πλεκτὴ αὕτη ; Ποῖον τὸ σχῆμα τῆς ποῦ φυλάσσεται.
πρὸς ποῖον σκοπὸν καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον ; .....

Δ'. ΕΤΗΣΙΑΙ ΠΥΡΑΙ

- α'. 1) Κατὰ ποίας ἡμέρας τοῦ ἔτους λαμβάνει χώραν κατ' ἔθιμον εἰς τὸν τόπον σας ἀναμμα φωτιάς εἰς τὸ ὑπαιθρον. (Π.χ. παραμονὴ Χριστουγέννων, ἑσπέρας 23 Ἰουνίου (Κληδόνου), Ἀποκριές, πρώτη Μαρτίου, Πάσχα (κάψιμο τοῦ Ἰουδα), ἑσπέρας τῆς 31 Αὐγούστου κλπ.)

.. Ἀνάγεται φωτιά .. τὰ ἑσπέρας .. τῆς 23ης Ἰουνίου ..

.. ἐκείστων ἔτους .....

Εἰς ποίας ἡμέρας, ποίαν ὥραν καὶ εἰς ποῖον μέρος ; .....

.. Κατὰ τῆς ὥρας ἡμεραμηνία καὶ ἡρὰ ἡρὰν ..

.. Σημ. ρ. ρ. Ἡ ανάγεται .. ἡ φωτιά εἰς τρία καθαρι-

σμένα σημεῖα τοῦ χωρίου, συμμετρικά ὡς πρὸς τὴν

ἐκτασίαν του.

2) Πώς λέγεται ή φωτιά αὐτή ; (π.χ. φανός, ἀφανός κλπ.).....

β'. 1) Ποιοι ἀνάπτουν τήν πυράν· παιδιά, ἡλικιωμένοι, ποῖος ἄλλος ; ....

... ἡ... φωτιά... ἀνάπτει... ἡ... παιδιῶν...

2) Ποῖος ἢ ποιοι συλλέγουν τὰ ξύλα, θάμνους κλπ. διὰ τήν πυράν.
Τὰ κλέπτουν ; "Αν ναί, ἀπό ποῖον μέρος ; .....

... Τὰ ξύλα... τὰ... παίρνουν... τὰ... παιδιὰ... ἡ... τίς...
... αὐτός... τοῦ... χωριοῦ...

3) Πώς γίνεται ἡ συγκέντρωσις των. (Περιγράψατε λεπτομερῶς)

... Συγκεντρῶνται... τοῦς... κλάδους... διαφόρων... θάμνων... ἢ... δένδρων...
... ἐκ... τοῦς... ὁρίους... πλέκων... τὰ... βράχια... οἱ... ἐκ... τρεφόμενοι...
... μεταξωσκώθηκαν... τὸ... ἐν... τῇ... κορῇ... σφαιρίται... μέ... τιν...

... ἐκ... τῶν... ὁρίων... τῶν... βράχων... ὅτε... ἡ... ὡς... ἡ... κλαδοὶ...
... σφαιρίζονται... ἐκ... τῆς... αὐτῆς... ὁρίων...

γ'. Ποῖαι αἱ συνήθειαι εἰς κάθε τόπον διὰ κάθε πυράν ;

1) Προσευχαί, διάφοροι ἐπικλήσεις, εὐχαι, ἄσματα, κρότοι, θόρυβος.
Καταγράψατε τὰ σχετικὰ κείμενα .....

2) Πηδήματα, χοροὶ γύρω ἀπὸ τήν πυράν. (Περιγραφή λεπτομερῆς)

... Μεταπολεμικῶς... περίξ... τῆς... φωτιάς... συγκεντρώνονται...
... μόνον... παιδιὰ... τὰ... ὁ... ἡ... καρῶν... καὶ... ἡ...
... ὑπεράνω... αὐτῆς... Παλαιό... ἐκ... τὰς... ἰδίας... ἐκ...
... δηλώσεις... προέβηνον... καὶ... οἱ... μεγάλους...

- 3) Τί καίονται εἰς τὰς πυρὰς αὐτάς· (κάψιμον τροχοῦ ἀμάξης, λουλουδιῶν τοῦ Μάρτη, τοῦ στεφάνου τῆς Πρωτομαγιάς κλπ.) ....

- 4) Καίονται (ἢ ἐκαίοντο) ὁμοιώματα· π.χ. κατὰ τὸ Πάσχα ὁμοίωμα τοῦ Ἰούδα· (περιγράψατε λεπτομερῶς) .....

- 5) Παραθέσατε λεπτομερῆ περιγραφὴν τοῦ ἔθιμου εἰς τὸν τόπον σας

Ἡ φωτιὰ ἀνάπτεται ἀπὸ λαδιὰ καὶ ἡρίε. αὐτὴς
 εὐχάριστον αὐτῇ. ἡ δὲ τῆς σχολικῆς ἡμερικῆς ἀγ-
 ρία καὶ κορίτσι. καὶ καὶ 17. αὐτὴν τὴν φωνὴν
 χαρῶν. εἰς κινεῖται. καὶ τὴν φωτιὰ καὶ ἡ-
 δαὺν... ὑπερῶν... αὐτὴν.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

Π ρ ό ς

Τόμ. α

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΝ ΣΧΟΛΕΙΟΥ

ΕΙς

Λαγνά

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

Κάτω στὰ τρανά χωράφια
καί στὰ μακρινά τ' ἀμπέλια
θέριζε μιά μπουλ' - 'Ανέντου
θέριζε καί τραγουδοῦσε.
Πέρασαν κι ἀραμπατζήδες.
-Κάλους κάμ'ς μούρ' μπούλ' - 'Ανέντου'
δέν μᾶς θέλεις νά θερίσουμε ἀντάμα;
Κι ἂν σοῦ διάβω στὰ δεμάτια
θά σοῦ πάρω τά μαῦρα σ' μάτια,
κι ἂν μοῦ διαβῆς θά μοῦ πάρῃς τά βουβάλια
μέ τίς γίννες στὰ κεφάλια.
Καί τούν ἔδιαβ' ἡ μπούλ' - 'Ανέντου
καί τοῦ πῆρε τά βουβάλια
μέ τί γίννες στὰ κεφάλια.

Στὰ χωράφια μεσημέρι μέ τήν ἀντηλία
πάνω κάτω οἱ θεριστάδες στρώνουν στή δουλειά.
Καλομελετοῦν τ' ἀγόρια, τραγουδοῦν οἱ νιές
κι ἄλλοι κουβαλοῦν δεμάτια, φτειάνουν θημωνιές.
Τώρα στρώσανε νά φᾶνε κάτω ἀπ' τήν ἐλιά
πᾶν' τά βάρδια γιά νά πιοῦνε πέρα μιά σταλιά.
κι ὁ σπουργίτης παιχνιδιάρῃς πού 'βρε τόν καιρό
χαμηλώνει κι ἕνα στάχυ παίρνει ἀπ' τό σωρό.
Καλομελετοῦν τ' ἀγόρια, τραγουδοῦν οἱ νιές
κι ἄλλοι κουβαλοῦν δεμάτια, φτειάνουν θημωνιές.

Γιάννης θέριζε μαζί μέ τήν καλή του
κάτου στὰ τριακόσια δυό χωράφια.
-Γιάννη μ', δίφασα, Γιάννη μ', νιρό γυρεῦω.
-Βάστα κό-, βάστα κόρη μου,
βάστα νά βγοῦμ' στήν ἄλλ' τήν ἄκρη

.....

.....